

снобски и еснафски модели на изява. Това, разбира се, е и неминуемо като се имат предвид влиянието на някои субкултурни ценности и въздействието на окръжаващата среда, културата на някои от общуващите с тях българи. В същото време, формираните с векове нагласи за съвместяване на различни стилове на устройство и колорит на дома, облеклото и прочее, слагат отпечатък върху културното състояние и развитие на циганите.

Оттук и въпросите: къде минава границата между възприетото, нетипичното за тях и собственото, характеризиращото ги; къде се докосват и стиковат онези елементи в бита, стила и маниера на поведение в обществото, които разкриват най-пълно ролята на всеки един от тях; и други такива. Отговорите на тези въпроси са от голямо значение за изследване и оценяване на циганската душевност. Защото в определена степен пластичността и мобилността на ромите са колкото многопластови и нюансирани, толкова (макар и в последна сметка) обвързани с наслоенията на някои ценностно-нормативни компоненти на циганското, довеяни от историческото време.

Така например, **циганинът трупа не толкова защото по природа и душа е еснаф, а защото иска да демонстрира, че и той може да се сдобие с определено богатство.** В действителност той никога, поне до сега, не се пристрастява към имането, както това прави традиционният, порядъчният еснаф. Затова и ромът може лесно да пропилее, пропиет и заложи придобитото, ако трябва да се покаже като независим и свободен човек, особено ако бъде провокиран от "другите" да манифестира циганската си свобода, да докаже, че за него "зовът" на моментната радост в живота е по-значим от утехата, че се е устроил с веществени атрибути на спокойствие и сигурност.

Тоест, **еснафството** като негативно явление при циганите придобива съвсем други измерения и реализации, без съобразяването с които не може да се намери "ключ" към иманентната природа на циганската душевност и култура.

В случая се налага да се отбележи още една особеност, която също разкрива колоритността и пластичността в морално-психичната и духовната ориентация и нагласа на